

52 שחוקה היא לנו שכך היה, שכן דרכם של הגמלים להכות כל זר
53 שנמצא סביבם באותה שעה.
54 סְבִירָה בני הישיבה לומר, דְּרֹבָא וְחֻקָּה בִּי דְרִדִּי נִינְהוּ – ששני
55 דינים הללו, האחד שיש לילך אחר רוב, כגון רוב המתעברות
56 יולדות ולד חי, והאחר שהולכים אחר חוקה, כגון להחזיק
57 שהשור המועד הוא זה שנגח, דין אחד להם וכחם שוה, והסובר
58 שמוציאין ממון מחזקתו באומדן דעת שעל סמך חוקה, סובר גם
59 שמוציאין ממון על ידי אומדן דעת שעל סמך רוב. וכיון שכן, לִימָא,
60 רַב דְּאָמַר שמוציאין ממון על סמך רוב, סובר הוא כְּרַבִּי אֶחָא
61 שאמר שמוציאין על סמך חוקה, וְשִׁמְוֵאל דְּאָמַר אין הולכים בממון
62 אחר הרוב, סובר הוא כְּתַנָּא קָמָא שלעולם חזקת ממון עדיפה ואין
63 מוציאין על סמך אומדן דעת.
64 דוחה הגמרא: אָמַר לָךְ רַב, אֶחָא דְּאָמַר – את דברי אני אומר אֶפִּילֹ
65 לְתַנָּא קָמָא, שאין להוכיח מדבריו שאין מוציאין ממון על סמך
66 אומדן דעת, שכן עד כָּאן לא קָאמַר תַּנָּא קָמָא הָתֵם לפטור בשור
67 שהיה רועה, אֶלָּא אֶחָא דְּאָמַר בְּלַבָד, דְּלֹא אֶחָלִין בְּתַר חֻקָּה – שאין
68 הולכים אחר החוקה, ואף זאת רק בשור המועד ליגח שאף מתנגד
69 לו רוב שוורים שבעולם, ויש לנו לומר שמדע היה השור הנוגח,
70 וכיון שרוב עדיף מחזקה תולים בהם את הנגיחה ולא בשור
71 שהחזיק נגחו, אֶכָּל בְּתַר רֹבָא אֶחָלִין – אבל באומדן דעת שעל
72 סמך רוב גם תנא קמא סובר כדברי שמוציאין ממון על פיו.
73 וְשִׁמְוֵאל אָמַר לָךְ, אֶחָא דְּאָמַר אֶפִּילֹ לְרַבִּי אֶחָא – שאין הוא חולק
74 על דברי, שכן עד כָּאן לא קָאמַר רַבִּי אֶחָא הָתֵם שמחזיק בגמל
75 האוחר, אֶלָּא דְּאֶחָלִין בְּתַר – שהולכים אחר חוקה, וגם זה דווקא
76 במקרה ההוא, וטעם מיוחד יש בו, דְּהוּא גּוֹפִית מוֹחֶק – שטבעו
77 של הגמל כך הוא להכות באותה שעה, וכיון שהגמל ההרוג מוטל
78 מת בצידו של ההורג נמצא שהואומדן דעת נעשה על סמך חוקה
79 הנמצאת לפנינו לפיכך הולכים אחר אומדנו זו, אֶכָּל בְּתַר רֹבָא
80 לא אֶחָלִין – אבל אחר אומדן דעת שעל סמך רוב שאינו נמצא
81 לפנינו, כגון רוב שוורים נקנים לחרישה, גם רב אחא סובר כדברי
82 שאין מוציאין ממון על פיו.
83 הגמרא מביאה ראייה לשית שמואל ממשנתו: תָּא שְׁמַע, הַמּוֹכֵר
84 פִּירֹת לְחֶבְרָה, בלא שפירש אם לוריעה מכרן או לאכילה בלבד,
85 וְהָרַעַן הַלּוֹקֵחַ וְלֹא צָמְחוּ, וְאֶפִּילֹ היה הפרי שמכר לו וְרַעַן פִּשְׁתָּן,
86 אֵינִי חַיִּיב בְּאַחֲרֵיתָן. מדקדקת הגמרא בדברי המשנה: מָאִי אֶפִּילֹ
87 וְרַעַן פִּשְׁתָּן, שמשמע שנתחדש בורע פשתן יותר משאר פירות,
88 לֹא – האם לא נקטה לשון זו אלא כדי להשמיענו שֶׁאֶפִּילֹ וְרַעַן
89 פִּשְׁתָּן דְּרֹבָא לְוִירְעָה וְכֵן – שרובו נקטה לצורך וְרַעַן שמיטו
90 לאכילה, וְאֶפִּילֹ כֵּן אֵם נמצא שלא היה ראויים להצמיח מבואר
91 הדין במשנה שאין אֵם מקח טעות, ובחכרת הטעם משום שלא
92 אֶחָלִין בְּתַר רֹבָא – שאין הולכים בממון אחר הרוב, ולכן יכול
93 המוכר לומר אני לאכילה מכרתים, וכדברי שמואל וקשה על רב.
94 מסקנת הגמרא שאכן נחלקו תנאים במחלוקת רב ושמואל: תַּנָּא
95 הִיא, דְּתַנָּא בְּבִרְיָא. הַמּוֹכֵר פִּירֹת לְחֶבְרָה וְהָרַעַן הַלּוֹקֵחַ וְלֹא
96 צָמְחוּ, אֵם הִיוּ פִּירֹת הַלּוֹ וְרַעַן נִינְהוּ, כגון וְרַעַן כְּרֹב וּפְלוֹט
97 שְׁאִין אֶכָּלִין בְּלָל, הַמּוֹכֵר חֲבִיב בְּאַחֲרֵיתָן, ועליו להחזיר ללקוח כל
98 דמיו, מאחר שרואי הדבר שקצוהו הלקוח רק לוריעה. אבל מכר לו
99 וְרַעַן פִּשְׁתָּן – שמיטו נאכל, ורוען ולא צמחו, אֵינִי חַיִּיב בְּאַחֲרֵיתָן,
100 שיכול המוכר לומר אני לאכילה מכרתים, וכאמור לעיל שאין
101 הולכים בממון אחר הרוב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר,

1 מָאִי מְעָמָא – מהו הטעם שהגיעו ואין חסרונות אלו סיבה לביטול
2 המקח, לֹא – האם אין הטעם מְשֻׁם דְּרֹבָא חֲבִי אֵינְהוּ – שרוב
3 העבדים יש בהם חסרונות אלו, ומן הסתם אף עבד זה הוא מהרוב,
4 וכיון שכן, נחשב כמי שקיבל הלוקח על עצמו ליקח את העבד אף
5 כאשר ימצאו בו חסרונות אלו, ויש להוכיח מכאן שהולכים בממון
6 אחר הרוב וכדברי רב, וקשה על שמואל. משיבה הגמרא: לֹא –
7 לדברי שמואל אין הטעם משום שכך היה רוב העבדים, אלא כְּוִלָּה
8 חֲבִי אֵינְהוּ – כל העבדים הם כאלו, ולפיכך נחשב כאילו אמר לו
9 המוכר במפורש שעבד זה גנב, שהרי בודאי ידע מכך הלוקח.
10 הגמרא מביאה ראייה לשית שמואל: תָּא שְׁמַע, שִׁנְיָו בְּמִשְׁנָה (בב
11 מו.), שוֹר תֵּם שְׁנִינָה אֶת הַפֶּרָה שהיתה מעוברת, וְנִמְצָא – לאחר
12 הנגיחה שְׁעוּבָה מוטל מת בְּצִדָּה, וְאֵינִי יָדוּעַ אֵם עַד שְׁלֹא – האם
13 לפני שהשור נִינְהוּ וְלָדָה את העובר ולא מחמת הנגיחה מת ובעל
14 השור פטור על נזקיו, או אֵם שְׁנִינָה – שמה לאחר שנגח וְלָדָה,
15 ומחמת הנגיחה הפילה את הולד, ואם כן בעל השור חייב בנזקיו.
16 בעל השור מְשַׁלֵּם חֲצִי נֹזֶק בְּדִין תֵּם, לפֶּרָה – על נזק הפרה
17 שאותה ודאי גנח, וְרִבִּיעַ נֹזֶק לְלָדָה – ועל נזק הולד משלם רק רבע
18 מהנזק, שכאמור ספק בידינו אם מת מחמת הנגיחה, ומשנתנו היא
19 כשית סומכוס הסובר שממון המוטל בספק חולקים, ונוטל
20 התובע מחציתו ומפסיד מחציתו. ולדעת רב הסובר שהולכים
21 בממון אחר הרוב, יש להקשות, וְאֶמָּא – מדוע נחשב הדבר ספק
22 אם מת הולד מחמת הנגיחה אם לא, לִימָא –(אמור) לָךְ אַחֵר רַב
23 פִּירֹת, וְרֹב פִּירֹת מְתַעֲבָרוֹת וְיֹלְדוֹת וְלֹד חִי, וְהָא – ואם כן זו שהיה
24 מן הרוב יש לנו לומר שלא מעצמה הפילתו אלא וְדָא מַחֲמַת
25 נִינְהוּ הַפִּילָה את הולד, וישלם חצי נזק גם על הולד, ומדוע שנינו
26 שמשלם עליו רק רבע, והרי שאין הולכים בממון אחר הרוב
27 וכשית שמואל, וקשה על רב.
28 מתרצת הגמרא: הָתֵם בשור שנגח, אפילו אם נלך אחר הרוב,
29 עדיין נחשב הממון מוטל בספק, מְשֻׁם דְּמִסְפָּקָא לָן – שיש
30 להסתפק כיצד אירעה הנגיחה, וְאֶימָא לְמִימַר – יש צד לומר
31 שכאשר בא השור לנגוחה, מְקַמָּה אֶחָא – בא ממולה, וּמִכְעִיתָהּ
32 הַפִּילָה – ומפחד לנגוחה הפילה, ואם אכן כך אירע פטור על הולד,
33 שגרמא בנזקין הוא. וְאֶימָא לְמִימַר – ומצד שני יתכן לומר, מִאֲחֻרָּהּ
34 אֶחָא, וּמִינֵיהּ נִינְהוּ וְהַפִּילָה – שמאחוריה בא לנגוחה, וכלל לא
35 ראתה אותו קודם לנגיחה כדי שתפחד ממנו, ובמקרה כזה מחמת
36 הנגיחה הפילה, ומכיון שאין ידוע כיצד היתה הנגיחה, הָיָה – הרי
37 שחייב חצי נזק זה הוא קְמוֹז הַמוֹטֵל בְּסָפֵק, וְכָל קְמוֹז הַמוֹטֵל בְּסָפֵק
38 חֲלָקִין, כאמור לעיל שמשנתנו סוברת כסומכוס.
39 הגמרא דנה האם הם התנאים נחלקו במחלוקת רב ושמואל: לִימָא
40 כְּתַנָּא, שנינו בבריתא, שוֹר שְׁהִי רֹעֶה, וְנִמְצָא שוֹר מוֹטֵל הָרֹג
41 בְּצִדָּה של השור הרועה, אֵם עַל פִּי שְׁהִי הַהֲרֹג מְנוּנָה – נראה
42 שנגיחה גרמה למותו, וְהָא – השור שהיה רועה, מוֹעֵד לִינָה, שכבר
43 הועד בבית דין על שלשה נגיחות. או שהיה זה ההרוג מְנוּנָה –
44 נראה שמחמת שנגשך מת, וְהָא – השור הרועה, מוֹעֵד לִישׁוּד, אין
45 אֶמָּרִים שנלך אחר אומדן הדעת ונאמר כְּרִידַע – חוקה היא לנו
46 שכך היה המעשה שְׁהִי השור הרועה נִינְהוּ, וְהָא נִשְׁכָּה וְחִיִּיב, אין
47 אומרים כן, שאין מחזירים ממון על סמך אומדן דעת אלא על סמך
48 עדים שמעידים על המעשה.
49 עוד שנינו דעה החולקת: רַבִּי אֶחָא אָמַר, נָכֵל הַמּוֹכֵר – שהיה
50 עוסק בתשמיש, בִּין הַגְּמִלִים, שהיו באותה שעה גמלים נוספים
51 בסביבתו, וְנִמְצָא נָכֵל הָרֹג בְּצִדָּה, כְּרִידַע שְׁהִי האוחר הָרֹג, וחייב,

60 שרבן שמעון בן גמליאל המובא אחר דברי תנא קמא בא להוסיף
 61 על דבריו ולחייב אף על ההוצאה.
 62 הגמרא דוחה דקדוק זה מדברי רבן שמעון בן גמליאל במשנה.
 63 שואלת הגמרא: וְלִמָּא בְּמִלָּה שֶׁל הַמִּשְׁנָה מִתְּחִילָתָהּ וְעַד סוּפָהּ,
 64 הֲכֵל מִדְּבָרֵי רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הִיא, וְחִסְרוֹ מִקְּסָרָא וְהִי קִנְיָה
 65 – וְחִסְרוֹ מִקְּסָתָה בִּלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה, וְכך צָרִיךְ לומר, הַמִּכְרָא פִּירוּת
 66 לְחִבְרִי וְזָרְעוֹ וְלֹא צָמְחוּ, אֲפִילוּ זָרַע פִּשְׁתָּן, אִינוּ חִיִּב בְּאַחֲרִיתוֹת,
 67 שִׁיכּוֹל לומר ללוקח לאכילה האם לדבריו משלם אף את ההוצאה.
 68 נֶאֱבָלִין חִיִּב בְּאַחֲרִיתוֹת) אִלוּ דְּבָרֵי רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, שֶׁרַבִּין
 69 שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר (זָרַע פִּשְׁתָּן הוּא דְּאִינוּ חִיִּב בְּאַחֲרִיתוֹת הָא)
 70 שְׁדוּקָא כֹּאשֶׁר מִכֵּר לוֹ זָרְעוֹנִי גִינָה שְׁאִין נֶאֱבָלִין אֵלָּא כּוֹלֵן
 71 לזריעה חִיִּב בְּאַחֲרִיתוֹת, אִךְ שֶׁאִי מִינֵי פִירוּת כּוֹלֵל זָרַע פִּשְׁתָּן, כִּיּוֹן
 72 שִׁישׁ מֵהֶם שֶׁנֶּאֱכָלִים אִינוּ חִיִּב בְּאַחֲרִיתוֹת. וְכִיּוֹן שֶׁאִפְשָׁר לִפְרֹשׁ
 73 שֶׁהַמִּשְׁנָה כּוֹלֵה הִיא מִדְּבָרֵי רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, אִין הוֹכַחָה מֵה
 74 דַּעַת רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הָאֵם לְדִבְרֵיו מִשְׁלֵם אִף אֶת הַהוּצָאָה.
 75 מִבִּיּוֹת הַגְּמָרָא רֵאשִׁי אַחֲרֵת: אֵלָּא הָא – מִמִּמְרָא זֶה שֶׁל רַבִּין שְׁמַעוֹן
 76 בֶּן גַּמְלִיאֵל מוֹכֵחַ שְׁסוּבֵר שֶׁמִּשְׁלֵם אִף אֶת הַהוּצָאָה. דְּתַנָּא
 77 בְּרִייתָא, הַפּוֹלֵד חֲטָן לְאוֹמֵן לְחֻזֵּן לוֹ בְּרִידִים, וּמִדְּרַךְ הָאוֹמֵן
 78 לְלִתּוֹת – (לְהַשְׁרִיתוֹ) הַחֲטָן בְּמִים וּלְכַתְּשָׁם בְּמַכְתֶּשֶׁת קוֹדֵם
 79 הַטְּחִינָה לְחִסְרֵי מֵהֶם הַקְּלִיפָה הַחִיצוֹנָה שֶׁעַל גְּבִיהֶם כְּדִי שֶׁתֵּחַת
 80 סוֹלֵת נִקְדָּה, וְלֹא לְתַתָּן הָאוֹמֵן כְּרָאוֹ, וְעֲשָׂאן סוּבִין – וְיֵצֵא הַקֶּמֶח
 81 רַע כְּמוֹ סוּבִין אִוִּי יֵצֵא כְּמוֹ מוֹרֶסֶן. אוֹ נָתַן קֶמֶח לְחֻזֵּי, וְאִפְּשָׁו
 82 פֶּתַּי וְפִלִּין – שֶׁנִּשְׁבְּרֹת מִתְּפֹרֶת כְּשֶׁאֲחֻזִּים בָּהֶן, וְכֵן הַנּוֹתֵן
 83 בְּהֶמֶח לְמֶכֶּח שִׁישְׁחֻטָּה, וְיִבְלָקָהּ בְּכַךְ שֶׁשְׁחָטָה שֶׁלֹּא כְּהִלְכָתָהּ, בְּכֵל
 84 אֶחָד מֵאוּפְנִים אִלוּ, חִיִּב הָאוֹמֵן לְשַׁלֵּם עַל מֵה שֶׁקֶלְקֵל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא
 85 בְּנִשְׁאָ שֶׁכֶּר – שְׁנוּטֵל שְׂכָר עַל פְּעוּלָתוֹ. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
 86 אָמַר, לֹא זֶה בִּלְבַד שֶׁמִּשְׁלֵם לוֹ מֵה שֶׁקֶלְקֵל, אֵלָּא נִתָּן לוֹ גַּם דְּמֵי
 87 בּוֹשְׁתֵּי – שֶׁהִתְבִּישׁ בְּכַךְ שֶׁהוֹזִין אוֹרְחִים וְאִין לוֹ בְּמֵה לְהֵאֱכִילָם,
 88 וְדֵמִי בּוֹשְׁתֵּי אוֹרְחֵי – שֶׁאִף הֵם הִתְבִּישּׁוּ שֶׁלֹּא הִיָּה מִזֻּמִּין לָהֶם
 89 הָאוֹכֵל. וּמִכֵּךְ שֶׁמְחִיִּיב רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לְשַׁלֵּם לִּשְׂכָר
 90 הַבוֹשֵׁת שֶׁאִין בּוֹ הַפֶּסֶד מִמּוֹן, כֵּל שֶׁכֵּן שֶׁמְחִיִּיב לְשַׁלֵּם בּוֹרְעוֹנִי גִינָה
 91 עַל הַפֶּסֶד דְּמֵי הַהוּצָאָה וְזֶהוּ דַּעַת ה'שׁ אוֹמְרִים.
 92 מִסִּימַת הַגְּמָרָא וּמִבִּיּוֹת תִּקְנֵה דְּרֹמָה לֹזֵר שֶׁתִּיקֵן רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן
 93 גַּמְלִיאֵל: וְכֵן הָיָה רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר, מִנְּהַג גְּדוֹל הָיָה
 94 בִּירוּשָׁלַיִם, הַמּוֹכֵר קַעֲזִידָה לְחִבְרֵי שִׁיכִין לוֹ עֲבוּר הָאוֹרְחִים, וְקָלְקָלָהּ
 95 – כְּגוֹן שֶׁהִיָּה הָאוֹכֵל תִּפֵּל אוֹ שֶׁהִקְדִּיחַ הַתְּבִשִּׁיל, נִתָּן לוֹ דְּמֵי בְּשֻׁתָּה
 96 וְדֵמִי בּוֹשְׁתֵּי אוֹרְחֵי.
 97 הַגְּמָרָא מִבִּיּוֹת אֶת סִיּוֹם הַבְּרִייתָא: עוֹד מִנְּהַג גְּדוֹל הָיָה בִּירוּשָׁלַיִם,
 98 שֶׁהִיָּה בּוֹ מִשּׁוֹם תִּקְנֵה טוֹבָה בְּהַכְנַסַת אוֹרְחִים, מִפְּנֵי פְּרוּקָה הִיָּתָה
 99 עַל גְּבִי תַּפְתָּה, כְּדִי שִׁידְעוּ הָאוֹרְחִים הֵיכֵן יִכּוֹלִים לֵאכּוֹל. כֵּל זֶמֶן
 100 שֶׁמִּפְּנֵי פְּרוּקָה, אוֹרְחֵינִי נִבְּקְסִין, שֶׁהִיָּה לָהֶם עֵינִן זֶה לְסִימֵן שֶׁכֶּר רָצוֹן
 101 בַּעַל הַבֵּית. נִתְּלָקָה הַמִּפְּתָה, אִין הָאוֹרְחֵינִי נִבְּקְסִין – שִׁסִּימֵן הוּא שֶׁאִין
 102 רָצוֹן בַּעַל הַבֵּית שִׁיכְנוֹסוּ.

משנה

103 משנה זו באה לבאר מקרים של טעויות במכירה שעל הלוקח
 104 לקבל על עצמו את ההפסד:
 105 המוכר פירות לחבירו, חרי זה מקבל עליו ליקח את הפירות עם
 106 גירעון של רובע הקב מנופת המעורבת בה, לכל פאה. שבסתם
 107 תבואה בכמות של סאה הדרך להתקבץ בה רובע קב של טנפת.
 108 מכר לו תאנים, מקבל עליו עשר מתולעות – שאכלו בהם התולעים
 109 למאה – לכל מאה תאנים, שדרך התאנים להיות מתולעות
 110 בשיעור זה.
 111 מכר לו מרתף של יין שיש בו הרבה חביות. מקבל עליו עשר חביות
 112 של קוססות – יין רע למאה – לכל מאה חביות. מכר לו קנקנים –
 113 כדים ריקים, בשוין – שם מקום. מקבל עליו עשר פיססות – כדים
 114 שנתרעעו במקצת ותיקנם אך אינם יכולים להתקיים זמן רב כמו
 115 השלמים. למאה – לכל מאה כדים.

1 נותן לו – מחזיר המוכר ללוקח את דמי זרע ששילם, אף בזרע
 2 פשתן, שרובו עומד לזריעה, כיון שהולכים בממון אחר הרוב.
 3 אמרו לו – השיבו חכמים לרבי יוסי, הרי הרבה בני אדם לוקחין
 4 אותו לזריעה בנות לאכילה או לרפואה, וכנגד אחד הקונה
 5 עשרה סאין לזריעה, ישנם מאה קונים ממנו מעט למאכל ורפואה,
 6 ולכן אף שבין המאה יחד נקנתה רק סאה, מכל מקום יש ללכת
 7 אחר רוב קונים, ולא אחר הכמות הנמכרת.
 8 מבררת הגמרא: מאן תנא בברייתא שנחלקו האם הולכים בממון
 9 אחר הרוב, אלימא רבי יוסי הסובר כרב שהולכים אחר הרוב,
 10 ואמרו לו – והחכמים שהשיבו על דבריו סוברים כשמואל שאין
 11 חוששים לרוב. אין לומר כן, שהרי תרנוהו בטר רובא אולי –
 12 לדעת שניהם הולכים אחר הרוב, וההבדל ביניהם אינו אלא דבר
 13 החכם שהשיב לרבי יוסי אולי בטר רובא דאנשי – הולך אחר
 14 רוב הקונים שאינם קונים לזריעה, ולפיכך סובר הוא שהמוכר
 15 פטור, ורבי יוסי אולי בטר רובא דזריעה – הולך אחר רוב
 16 זרע הפשתן שבעולם שעומד לצורך זריעה, ומשום כך חייב
 17 המוכר באחריות.
 18 מסקנת הגמרא: אלא התנאים שנחלקו הם, אי – או תנא קמא ורבי
 19 יוסי, שלדעת תנא קמא אין הולכים כלל אחר הרוב, ושמואל
 20 סובר כמותו, ולרבי יוסי, הולכים אחר רוב הנזרע, ורב סובר
 21 כמותו, אי – או תנא קמא ואמרו לו – ושמואל כתנא קמא, ורב
 22 כדעת אמרו לו, שהולכים אחר רוב הקונים.
 23 הגמרא דנה האם המוכר משלם ללוקח על כל ההפסדים שנגרמו
 24 לו: תנו רבנן, מהו נותן לו – המוכר לחבירו זרעוני גינה וזרען ולא
 25 צמחו שחייב באחריותם, כאשר משלם ללוקח את דמיו, מה
 26 משלם לו. משיבה הברייתא: דמי זרע ששילם, ולא על ההוצאה של
 27 החרישה ושכר הפועלים שהיו לבטלה. שכן הפסד זה נעשה על
 28 ידי גרמא, וגרמא בנזקין פטור. דעה אחרת: ויש אומרים אף הוצאה
 29 משלם לו.
 30 הגמרא מבררת: מאן – מי הוא היש אומרים. מבררת הגמרא: אמר
 31 רב חסדא, רבן שמעון בן גמליאל היא. ממשיכה הגמרא ומבררת:
 32 הי – מאיזה מימרא של רבן שמעון בן גמליאל למדו שסובר כך,
 33 אלימא מדברי רבן שמעון בן גמליאל דתניתין (לעיל צב). דתנן
 34 ברישא של המשנה, המוכר פירות לחבירו, וזרען ולא צמחו משום
 35 שהיו מקולקלים, ואפילו היה אותו המין זרע פשתן שרק מיעוטו
 36 נקנה לאכילה ורובו לזריעה, המוכר אינו חייב באחריותו, שיכול
 37 לומר לו לאכילה מכרתים לו ולא לזריעה. (הא וזרעוני גינה שאין
 38 נאכלין חייב באחריותו). אלא קמא – ועל כך נאמר בספא של
 39 המשנה, רבן שמעון בן גמליאל אומר, וזרעוני גינה כזרעי כרוב
 40 וקפלוט שאין נאכלין, וזרען ולא צמחו, חייב באחריותו, שכיון
 41 שעומדים רק לזריעה, מקח טעות הוא ובטל.
 42 הגמרא מדקדקת בדברי תנא קמא ורבן שמעון בן גמליאל כדי
 43 להוכיח שהיש אומרים הוא רבן שמעון בן גמליאל. מבררת
 44 הגמרא: מה מוסיף רבן שמעון בן גמליאל על דברי תנא קמא, הרי
 45 תנא קמא נמי חיי קמא שבורעונים שאינם נאכלים חייב, כפי
 46 שמוכח מדבריו שאמר 'ואפילו זרע פשתן', משמע שדווקא בזרע
 47 פשתן שמייעוטו נאכל, הדין הוא דאינו חייב באחריותו, הא – אבל
 48 וזרעוני גינה שאין נאכלין אפילו מיעוטן, חייב באחריותו, וזהו ממש
 49 דברי רבן שמעון בן גמליאל. אלא לאו – האם לא בהכרח לומר
 50 הוצאה איבא ביניהו – שההבדל ביניהם הוא לענין תשלום
 51 הוצאות החרישה ופועלים שהפסיד ללוקח, מר – תנא קמא סבר
 52 שאין משלם אלא דמי זרע בלבד, ומר – רבן שמעון בן גמליאל סבר
 53 שעליו לשלם אף הוצאה.
 54 שואלת הגמרא: מפיא – ומניין לך לומר שתנא קמא הוא זה שסובר
 55 שמשלם רק את דמי זרע, ורבן שמעון בן גמליאל סובר אף
 56 ההוצאה, דלמא איפסא, שתנא קמא הוא סובר אף ההוצאה, ורבן
 57 שמעון בן גמליאל הוא הסובר דמי הזרע. מיישבת הגמרא: הא לא
 58 קשיא, שכן כך הכולל, כל תנא בתנא לטפוי מילתא קא אתי – כל
 59 תנא הבא אחר חבירו, להוסיף על דברי הראשון הוא בא. ובהכרח

המשך ביאור למסכת בבא בתרא ליום שלישי עמ' ב

גמרא

1 הגמרא דנה בדין הראשון שבמשנה ומבארת איזה טנופת
2 שנתערבה הלוקח מקבל עליו: תאני היה שונה רב קמינא ברייתא
3 המבארת את דברי המשנה, וכך מבואר בה, גירעון רובע שהלוקח
4 מקבל, הוא כשבתבואה שקנה נתערב רובע הקב קטנית לכל סאה.

5 מקשה הגמרא: האם דווקא בטינופת של קטנית מקבל עליו
6 גירעון, ועפרורית [–עפר] לא מקבל, והאמר רבה פר חייא שהיה
7 ממקום הנקרא קטוספאה, משמיה דרבה, הפורר צרור – עפרורית,
8 מגרנו – מתבואתו של חברו העומדת למכירה,